

Kornati - kratka priča sa slikama

KORNATSKO OTOČJE

Kornatsko otočje obuhvaća čak 147 otoka, otočića i grebena površine 69 km², raštrkanih na 320 km². Protežu se u duljini od oko 35 km i širini od 13 km između Dugog otoka na sjeverozapadu i otoka Žirja na jugoistoku te otoka Pašmana, Vrgade i Murtera na sjeveru i sjeveroistoku. Zbog izuzetnih krajobraznih ljepota, zanimljive geomorfologije, velike razvedenosti obalne crte i osobito bogatog morskog ekosustava godine 1980. veći dio Kornatskog akvatorija proglašen je nacionalnim parkom. Danas NP "Kornati" zauzima površinu od oko 220 km² i uključuje ukupno 89 otoka, otočića i hridi, dok kopneni dio parka čini tek manje od četvrtine ukupne površine. Dojmljiv je kontrast škrtog i negostoljubivog kopna te biološki i geomorfološki raznolikog i bogatog podmorja. Čuvene kornatske "krune" (strmci ili litice) okrenute prema otvorenom moru posebna su odlika i vrijednost tog prostora. Prosječna površina kornatskog otoka iznosi tek 0,47 km², ali na otok Kornat (32,5 km²) i otok Žut (14,8 km²) otpada 70 posto kopnene površine. Otok Žut pripada Kornatskom otočju, ali nije u sastavu Nacionalnog parka Kornati.

BILJNI I ŽIVOTINJSKI SVIJET

Kopneni dio parka, iako se često doima kao pustinja, vrvi od života. Potvrđeno je postojanje 537 biljnih vrsti, a pretpostavlja se da ih je ukupno 700 - 800. Životinjski svijet, nažalost, slabo je istražen. Pored glodavaca, zmija, guštera, insekata... u parku obitava i jedna zvijer - kuna bjelica. No, veoma ju je teško vidjeti. Vidjeti se, međutim, može sovu ušaru, sivog sokola, vjetrušu, škanjca, morskog vranca, galeba...

POVIJEST

Prisutnost čovjeka na Kornatima datira iz doba neolitika. O tome svjedoči nalazak kamene sjekire na otoku Kornatu. Prva potvrđena kolonizacija zbiva se u vrijeme Ilira o čemu svjedoče nalazi malih četverokutnih nastambi i gomila (tumulusa). Iz doba Rimljana potječe Villa rustica u Proversi i bazen za ribe na Svrsati. Ostali tragovi antičke gradnje danas su uglavnom pod morem: pristanište u Piskeri i Sipnatama, lučki uređaji u Veloj Proversi, solana u Sipnatama. Vrijeme Bizanta ostavilo je najmarkantniju građevinu u Kornatima - utvrdu Tureta na otoku Kornatu. Dolazak Hrvata primorava romansko stanovništvo na bijeg, no kako su Kornati tada bili nesigurni, pretpostavlja se da sve do 13. st. ondje nije bilo stalnog stanovništva. Vrijednost otočja rasla je s napadima Turaka na obali, ali i zbog isplativosti ribarstva. Isključivo pravo na ribolov u Kornatima u to vrijeme imali su ribari iz mjesta Sali na Dugom otoku. Početkom 17. st. počinju

Kula Tureta, na središnjem dijelu otoka Kornata

Marina Piškera

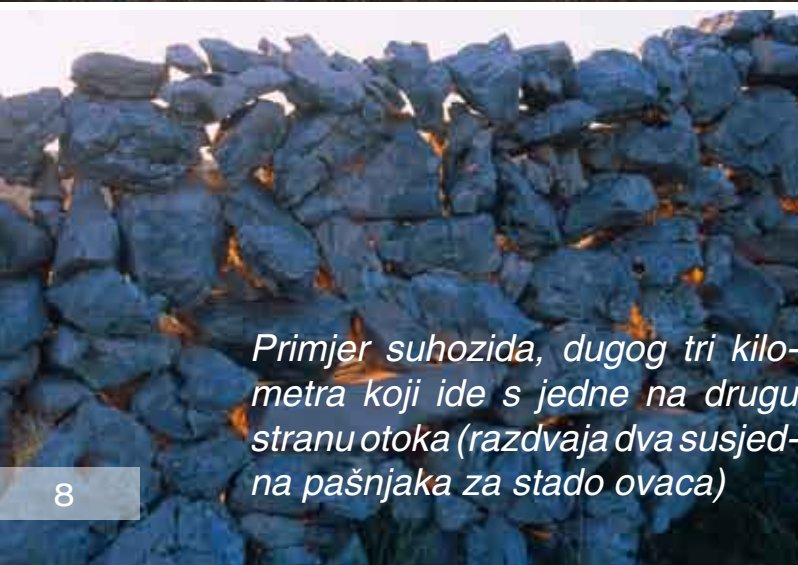
*Svjetionik Tri sestre,
u blizini ulaza u NP Kornati*

Panorama Kornata - s ulazom u NP (pozicija uz jedrilice)

Primjer suhozida, dugog tri kilometra koji ide s jedne na drugu stranu otoka (razdvaja dva susjedna pašnjaka za stado ovaca)

se naseljavati mještani Murtera, Betine i Zaglava. Krajem 19. st. zadarska vlastela kao vlasnici kornatskog kopna sve otoke prodaju, uglavnom Murterinima (oni posjeduju više od 90 posto kornatskog kopna).

VRIJEDNO JE VIDJETI

Na Kornatima treba vidjeti bogatu prirodnu baštinu: “krune” (okomite litice kornatskog otoka okrenute prema otvorenom moru, najduža je na otoku Mana - 1350 m, a najviša na otoku Klobučar - 82 m); Magazinova skrila na otoku Kornatu (posebna vrsta klizišta; kao polaznu točku za dolazak preporučujemo Kravjačicu, Striznju ili Vruje na otoku Kornatu), vidikovce (Metlina, Otočevac, Opat, Vrujsko, Litnji vrh, Ravni Zakan), podmorje kornatskih “kruna” (ronilačko posjećivanje dopušteno je samo organiziranim i odobrenim ronilačkim grupama, pa se obratite jednom od ronilačkih centara). Svakako posjetite i lokalitete kulturne baštine: ilirske gradine (male četverokutne nastambe kao što su ispod Pedinke, iznad Željkovaca, Pod selo kod Trtuse i Grbe na Žutu, gradine - Scikat, Stražišće, Grba te gomile), Tureta (utvrda iz vremena Bizanta, vjerojatno iz 6. st.), ranokršćanska trobrodna bazilika i crkvice Gospe od Tarca (nalazi se u podnožju Tureta, a vidljiv je veći dio apside i dio temelja; u njoj se i danas prve nedjelje u srpnju održavaju mise). Iz srednjeg vijeka datiraju zanimljive građevine: ostaci skladišta za sol i potopljene solane u uvali Lavsa iz 14. st., ostaci mletačkog kaštela na otočiću Vela Panitula iz 16. st. koji je služio kao mjesto za ubiranje poreza na ribu, ribarsko naselje na otoku Piskera (Jadra), danas jedva vidljivo te crkvice na Piskeri, koja je obnovljena pa je i danas u funkciji. Jedna od najvećih atrakcija na Kornatima su stanovi (težačke i pastirske nastambe - mali ruralni kompleksi smješteni uz rubove polja), porti i suhozida.

*Kula Tureta, na središnjem dijelu
otoka Kornata (prvi put sagrađena
u bizantsko doba)*

Crkvice Gospa od Tarca (Tarac = kraško polje)

SPORT I NAUTIKA

Posjetitelji mogu Kornatima krstariti, baviti se rekreacijskim ribolovom, autonomnim ronjenjem, mogu se kupati i uživati u kristalno čistom moru i promatranju bilja i životinja, mogu pješačiti označenim stazama, no kampirati smiju isključivo u kampovima koji imaju odobrenje za rad (Ravni Zakan, Levrnaka). Putem neke od turističkih agencija u Murteru može se iznajmiti kućica na Kornatima. Sidrenje i noćenje na plovilima dopušteno je samo u 16 određenih uvala u području parka. U NP Kornati pristaništa za plovila dostupna su u 34 mjesta. Posjetitelji se hranom mogu opskrbiti u Murteru i okolnim mjestima, a u vrijeme ljetne sezone moguća je opskrba na brodovima-trgovinama koji kruže Kornatima. Na otočiću Vela Panitula (u sklopu ACI "Piškera") nalazi se manja trgovina.

PRAVILA PONAŠANJA U NP "KORNATI"

ULAZNICE - posjetitelj mora imati ulaznicu za svaki dan svog boravka u prostoru parka, a kupuju se na recepciji NP "Kornati" u području parka ili na prodajnim mjestima na kopnu (jeftinija je ako se kupi izvan granica parka).

ZONE STROGE ZAŠTITE - to su područja oko otočića Purara, hridi Klint i Volic, otočića Mrtenjaka, otočića Klobučar, otočića Mali i Veliki Obručan i tu nije dopušten pristup posjetiteljima.

PLOVIDBA, SIDRENJE I PRIVEZ PLOVILA - plovidba je dopuštena, osim u zonama stroge zaštite. Sidrenje i noćenje je dopušteno u uvalama: Stiniva, Statal, Lupeška, Tomasovac - Suha punta, Sipnate, Lučica, Kravjačica, Striznja, Vruje, Gujak, Opat, Smokvica, Ravni Zakan, Lavsa, Piskera - Vela Panitula te uvala Anica na Levrnaci.

PJEŠAČKE STAZE - dopušteno je samo na označenim stazama, jer je kopneno područje NP "Kornati" u privatnom vlasništvu.

KUPANJE I RONJENJE - dopušteno je, osim u zonama stroge zaštite. Autonomno ronjenje dopušteno je samo u organiziranim grupama i uz dozvolu. Informacije i dozvole u prostorijama Javne ustanove "Nacionalni park Kornati" u Murteru ili na recepcijama NP "Kornati" u području parka.

REKREACIJSKI RIBOLOV - u području NP "Kornati" (osim u zonama stroge zaštite) dopušten je rekreacijski ribolov samo uz prethodno pribavljenu dozvolu koju izdaje Javna ustanova NP "Kornati".

Otok Borovnik (pogled na špilje gdje obitavaju ovce koje slobodno žive na otoku)

ZAŠTITA PRIRODE - u području NP "Kornati" nije dopušteno oštećivati, brati ili uništavati biljke, niti loviti, uznemiravati, ozljeđivati ili ubijati životinje; zabranjeno je unošenje drugih biljnih i životinjskih vrsta; nije dopušteno iskorištavanje mineralnih sirovina, mijenjanje krajobraza; zabranjeno je onečišćavanje kopna, mora ili zraka, loženje vatre i druga upotreba vatre te unošenje vatrenog oružja i podvodne puške.

NADZOR - posjetitelji koji se ne pridržavaju pravila moraju znati da nadzornici NP "Kornati" imaju velike ovlasti te da su kazne za prekršitelje visoke.

*Otok Mana - pogled na najvišu stijenu na Kornatskom otočju
(na vrhu stijene izgrađen je filmski grad, u kojem je 1965. godine sniman pustolovan film)*

Naselje Kravljačica u zadnjim zrakama sunca

